

**Stosunek odpowiedzialności dyscyplinarnej
studentów do odpowiedzialności karnej na
przykładzie ustawy z 20 lipca 2018 r. – Prawo o
szkolnictwie wyższym i nauce oraz statutu nr XI
Uniwersytetu Oksfordzkiego z 16 czerwca 2009 r.**

1. Wstęp

Polska doktryna prawa nie wyróżnia samodzielnej gałęzi takiej jak prawo dyscyplinarne czy też prawo deliktów dyscyplinarnych. Istnieje wiele powodów praktycznych, dla których tak się nie dzieje, a głównym z nich jest brak powszechnego materialnego prawa dyscyplinarnego. Wynika to ściśle z tego czym jest odpowiedzialność dyscyplinarna. P. Skuczyński ujmuje ją jako „odpowiedzialność realizowaną przez organy powołane do kontrolowania lub nadzorowania wykonywania określonych zawodów lub sprawowania określonych funkcji”¹. Zróżnicowanie grup zawodowych powoduje więc istnienie różnych standardów staranności i

¹ Skuczyński P., *Granice odpowiedzialności dyscyplinarnej*, (w:) P. Skuczyński, P. Zawadzki (red.), *Odpowiedzialność dyscyplinarna: podstawy, procedura i orzecznictwo w sprawach studentów Uniwersytetu Warszawskiego 2000-2005*, Warszawa 2008, s.7-30.

dobrych praktyk w obrębie każdej grupy, czego konsekwencją jest odrębne prawo dyscyplinarne, którym każda z tych grup podlegai to zarówno w zakresie materialnym oraz proceduralnym. U podstaw wyłącznej jurysdykcji organów grupy zawodowej nad egzekwowaniem prawa wewnętrznego grupy wobec jej członków leży sądownictwo izb lekarskich i prawniczych a także sądownictwo honorowe².

Prawo dyscyplinarne nie daje się łatwo przyporządkować do konkretnej gałęzi prawa. M. Cieślak, choć sytuuje je w obrębie prawa karnego jako jego „szczególną gałąź” lub „rodzajową odmianę”, zaznacza jednak jego niepowszechny charakter oraz związki z prawem administracyjnym³, na co wskazuje umiejscowienie zasad odpowiedzialności dyscyplinarnej członków zakładów administracyjnych w aktach normatywnych regulujących działanie tych jednostek. To do jakiej gałęzi prawo dyscyplinarne jest przez badacza kwalifikowane w dużym stopniu determinuje główne funkcje odpowiedzialności dyscyplinarnej. Z perspektywy prawa karnego będzie to więc głównie funkcja represyjna. Reprezentanci doktryny prawa administracyjnego

² Holly G., *Geschichte der Ehrengerichtbarkeit der deutschen Rechtsanwälte*, Frankfurt am Main-Bern-New York-Paris 1989, *passim*, cyt. za: P. Skuczyński, *Granice odpowiedzialności...*, s. 9.

³ Cieślak M., *Polskie prawo karne. Zarys systemowego ujęcia*, Warszawa 1994, s. 22-23.

dostarczają jednak prymat funkcji ochronnej i integracyjnej, w tym znaczeniu, że przedmiotem ochrony jest autonomia i samorządność grupy (zakładu), która posiada jurysdykcję nad określoną kategorią czynów członków tej grupy⁴. Jurysdykcja ta jest nieprzenoszalna i sprawowana niezależnie od jurysdykcji karnej czy cywilnej oraz nakierowana na utrzymywanie standardów działania właściwych danej grupie.

2. Odpowiedzialność dyscyplinarna studentów w prawie polskim

2.1. Przesłanki odpowiedzialności dyscyplinarnej

Nie istnieje prawna definicja deliktu dyscyplinarnego ani typizacja takich deliktów. Wśród stosujących prawo dyscyplinarne panuje na ogół zgoda, że katalog taki byłby zbyt obszerny oraz zapewne krzyżujący się z katalogiem przestępstw i wykroczeń, ściganych w ramach powszechnej represji karnej. Norma statuująca odpowiedzialność dyscyplinarną studentów⁵ posługuje się jednak dwoma szerokimi znamionami, które to znamiona *implicite* zawiera każdy „typ” deliktu dyscyplinarnego. Są to „naruszenie przepisów obowiązujących w uczelni” oraz uchybienie godności studenta”, oba z nich są znamionami strony przedmiotowej deliktu dyscyplinarnego.

⁴ Wyrok TK z 8 grudnia 1998 r., K 41/97, OTK ZU 1998/7/117.

⁵ Art. 307 ust. 1 ustawy z 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. poz. 1668 ze zm.), dalej jako „p.s.w.n.”.

Problem co do tak zakrojonego zakresu odpowiedzialności może wynikać już z nieprecyzyjności pierwszego znamienia. Jest to problem hierarchicznego zakresu źródeł prawa statuujących normy, których naruszenie jest „dyscyplinarnie penalizowane”. Normy powszechnie obowiązujące związane z funkcjonowaniem uczelni wyższych zidentyfikować jest łatwo. Należą do nich z pewnością skąpe regulacje konstytucyjne, obszerne regulacje ustawowe i podustawowe oraz jeszcze bardziej obszerne akty normatywne podjęte na podstawie ustaw i rozporządzeń – uchwały senatów uczelni, zarządzenia rektorskie, uchwały rad wydziałów i zarządów samorządów studenckich, a także regulaminy studiów oraz zasady przeprowadzania egzaminów. Wobec tego wśród tych źródeł znajdują się wszystkie akty normatywne przedmiotowo związane z działaniem uczelni i funkcjonalne rozumienie sformułowania „w uczelni” sugerowałoby na takich wnioskach poprzestać. Traktując jednak to pojęcie synonimicznie do zwrotu „na terenie uczelni” można skonstatować, że wśród źródeł prawa, do których norma z art. 307 ust. 1 p.s.w.n. się odnosi, są także wszystkie inne akty normatywne, nawet jeśli nie dotyczą działalności akademickiej, obowiązujące w miejscu, w którym uczelnia fizycznie się znajduje. Będą to wówczas choćby ustawy karne.

Rozróżnienie to ma znaczenie w kontekście rozgraniczania odpowiedzialności karnej i wykroczeniowej od dyscyplinarnej. Popęlnienie przez studenta czynu wypełniającego znamiona wykroczenia na terenie uczelni (np. zaśmianie⁶), przyjmując rozłączność znamion „naruszenia przepisów” i „uchybień godności”, mogłoby wówczas stanowić wyłączną podstawę nałożenia kary w postępowaniu dyscyplinarnym. Taka wykładnia językowa wspomnianej normy budzi jednak uzasadnione wątpliwości w kontekście celów jakie odpowiedzialności dyscyplinarnej wyznacza funkcja integracyjna prawa dyscyplinarnego. Należy jednocześnie pamiętać, że na mocy art. 50 p.s.w.n. zakres działania wszelkich służb państwowych, w tym i organów ścigania, na terenie uczelni jest istotnie ograniczony^{7,8}.

Przesłanki odpowiedzialności dyscyplinarnej połączone spójnikiem „oraz” wedle zasad logiki klasycznej powinny być brane pod uwagę łącznie. Orzecznictwo

⁶ V. art. 145 ustawy z 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń (t.j.: Dz. U. z 2019 r., poz. 821), dalej jako „k.w.”.

⁷ V. wystąpienie Rzecznika Praw Obywatelskich z 10 sierpnia 2018 r. w sprawie interwencji policji podczas konferencji naukowej o Karolu Marksie w Pobierowie, <https://www.rpo.gov.pl/pl/content/interwencja-na-konferencji-naukowej-to-podwazenie-konstytucyjnej-zasady-autonomii-uczelni> [dostęp: 20.08.2019 r.]. cf. jednak stanowisko Prokuratora Okręgowego w Szczecinie w tej samej sprawie, *ibidem*.

⁸ Warto wspomnieć o problemie porozumień rektorów uczelni z Policją dot. obecności Policji na terenie uczelni. Status uprzedniej zgody rektora na dokonywanie działań operacyjnych niewynikających z ustawy jest dyskusyjny.

uniwersyteckich komisji dyscyplinarnych okazuje się jednak w tym zakresie rozbieżne⁹. Odrębność funkcji jakie mają pełnić postępowanie dyscyplinarne i inne postępowania represyjne skłania do kumulatywnego rozumienia powyższych przesłanek, ale wiele zależy również od przyjętej interpretacji sformułowania „w uczelni”, o czym była mowa. Zdarza się, że zasada ekonomiki postępowania skłania komisje dyscyplinarne do przyjęcia rozumienia kumulatywnego, jak np. w przypadku studenta zatrzymanego przez policję podczas gdy poruszał się rowerem po drodze publicznej w stanie po użyciu alkoholu¹⁰. Rzecznik dyscyplinarny mimo stwierdzenia czynu uchybiającego godności studenta wniósł o umorzenie postępowania, dochodząc do wniosku, że żadne przepisy obowiązujące w uczelni nie zostały naruszone, a także że czyn stanowi przedmiot odrębnego postępowania¹¹. Takie stanowisko przemawiałoby więc za funkcjonalnym rozumieniem zwrotu „w uczelni”. Warto jednak nadmienić, że sam fakt wszczęcia postępowania karnego lub wykroczeniowego przeciwko studentowi, ani nawet wymierzenie mu kary w takim postępowaniu, nie

⁹ Orłowska D., Tomkiewicz M., *Materialnoprawne podstawy odpowiedzialności dyscyplinarnej studentów*, (w:) P. Skuczyński, P. Zawadzki (red.), *Odpowiedzialność dyscyplinarna: podstawy, procedura i orzecznictwo w sprawach studentów Uniwersytetu Warszawskiego 2000-2005*, Warszawa 2008, s.45-65.

¹⁰ Jest to wykroczenie. V. art. 87 k.w.

¹¹ V. przypis nr 8.

stanowi przeszkody do wszczęcia wobec niego postępowania dyscyplinarnego (art. 314 ust. 2 p.s.w.n.), tzn. nie ma w regulacjach dyscyplinarnych dot. studentów przepisu na wzór art. 17 Kodeksu postępowania karnego¹². Argumentacja z czynu będącego przedmiotem odrębnego postępowania ma więc wyłącznie walor wykładni celowościowej.

2.2. Zasady ogólne odpowiedzialności dyscyplinarnej studentów

W postępowaniu dyscyplinarnym, które nie jest jedynie wariantem postępowania karnego, nie obowiązują zasady ogólne prawa karnego. Nie ma też żadnego odesłania do Kodeksu karnego w tym zakresie. Nieliczne zasady ogólne odpowiedzialności dyscyplinarnej zamieszczone są w ustawie – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. Oprócz komisji dyscyplinarnych dużą rolę w rozstrzyganiu spraw dyscyplinarnych odgrywają rektorzy uczelni, którzy mogą m.in. wymierzyć karę upomnienia za przewinienie mniejszej wagi bez potrzeby przeprowadzania postępowania przed komisją (art. 312 ust. 1 p.s.w.n.). Wobec dużej liczby studentów na największych uniwersytetach w Polsce [Uniwersytet Warszawski liczy ok. 30 tysięcy studentów – przyp. MG] wątpliwe wydaje się jednak, żeby rektor miał choćby

¹² Ustawa z 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (tj.: Dz. U. z 2018 r., poz. 1987), dalej jako „k.p.k.”.

możliwość dowiedzenia się o mniej spektakularnych przypadkach np. plagiatowania prac innych niż prace dyplomowe. Postulatem *de lege ferenda* byłoby więc przekazanie niektórych takich kompetencji dziekanom wydziałów.

2.2.1. Zasada niepołączalności kar dyscyplinarnych

Art. 307 ust. 2. p.s.w.n. ustanawia zakaz karania studenta za ten sam czyn stanowiący delikt dyscyplinarny zarówno przez rektora jak i przez komisję dyscyplinarną. Zasada ta wykazuje więc podobieństwo do zasady *ne bis in idem* w prawie karnym z tą jednak różnicą, że nie tamuje wszczęcia ani biegu drugiego postępowania dyscyplinarnego o ten sam czyn, czego zakazywałby art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k.¹³ w stosunku do drugiego postępowania karnego. Norma wynikająca z tego przepisu nie ma jednak zastosowania, ponieważ kwestia ta została odmiennie uregulowana w ustawie dot. szkolnictwa wyższego.

Zasada niepołączalności kar ma zastosowanie do zbiegu kar wymierzonych przez komisję dyscyplinarną i rektora, ale nie ma zastosowania do zbiegu tych kar z sankcją administracyjną nałożoną przez dziekana

¹³ V. np. wyrok Sądu Najwyższego z 13 grudnia 2018 r., sygn. IV KK 713/18, <http://www.sn.pl/sites/orzecznictwo/orzeczenia3/iv%20kk%20713-18.pdf> [dostęp: 1.09.2019 r.].

wydziału np. skreślenia z listy studentów z powodu braku postępów w nauce¹⁴.

2.2.2. Przedawnienie deliktu dyscyplinarnego

Stan niepewności co do możliwości wszczęcia przez organ postępowania dyscyplinarnego wobec studenta nie może utrzymywać się przez cały czas. Stąd na mocy art. 314 ust. 2-5 p.s.w.n. delikt dyscyplinarny przedawnia się, tzn. postępowania dyscyplinarnego nie można wsząć, po upływie 6 miesięcy od uzyskania informacji przez rektora o popełnieniu deliktu dyscyplinarnego lub po upływie 3 lat od dnia popełnienia tego deliktu. Odmienne jest jednak w przypadku czynów o znamionach zarówno deliktu dyscyplinarnego jak i przestępstwa. Wówczas delikt dyscyplinarny przedawnia się dopiero w momencie upływu terminu przedawnienia karalności przestępstwa.

Przedawnienie deliktów dyscyplinarnych szczególnego rodzaju tzn. plagiatów polegających na przywłaszczeniu autorstwa, wprowadzeniu w błąd co do autorstwa, rozpowszechnieniu cudzego utworu bez oznaczenia twórcy; naruszeń cudzych praw autorskich lub praw pokrewnych w inny sposób oraz fałszowanie badań naukowych (art. 287 ust. 2 pkt 1-5 p.s.w.n.) nie

¹⁴ V. np. § 20 Zasad studiowania na kierunku Prawo w Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego, http://www.wpia.uw.edu.pl/wp-content/uploads/2011/09/Zasady_RW.pdf [dostęp: 1.09.2019 r.].

następuje. Oznacza to, że postępowanie dyscyplinarne wobec studenta obwinianego o czyn tego rodzaju może być wszczęte dopóty, dopóki osoba ta jest studentem. Historia zna przypadki orzekania kar dyscyplinarnych wobec „byłych studentów”¹⁵, choć budzi to wątpliwości nie tylko co do legalności takiego postępowania, ale także co do jego sensu ze względu na brak represyjności kar dyscyplinarnych wobec osób nienależących już do społeczności akademickiej.

2.2.3. Zaskarżalność orzeczeń komisji dyscyplinarnych

Postępowanie dyscyplinarne jest dwuinstancyjne na etapie przedsądowym. Na prawomocne orzeczenie odwoławczej komisji dyscyplinarnej służy skarga do sądu administracyjnego, ale podczas wykonywania nadzoru nad działalnością organów administracji sąd nie sprawuje wymiaru sprawiedliwości, więc kontrola orzeczeń zapadłych przed komisją ma wymiar ograniczony wyłącznie do aspektu legalności. Warto zauważyć, że skargi od orzeczeń dyscyplinarnych w sprawach studentów rozpatrują sądy administracyjne, ale odwołania od orzeczeń dyscyplinarnych w sprawach nauczycieli

¹⁵ Orłowska D., Tomkiewicz M., *Materialnoprawne podstawy odpowiedzialności dyscyplinarnej studentów*, (w:) P. Skuczyński, P. Zawadzki (red.), *Odpowiedzialność dyscyplinarna: podstawy, procedura i orzecznictwo w sprawach studentów Uniwersytetu Warszawskiego 2000-2005*, Warszawa 2008, s.47.

akademickich rozpatruje Sąd Apelacyjny w Warszawie - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych.

2.2.4. Wnioski dotyczące prawa polskiego

Przesłanki odpowiedzialności dyscyplinarnej polskich studentów sformułowane są zarówno z użyciem klauzuli generalnej jak i z użyciem przesłanki otwierającej przestrzeń na stosowanie uznania administracyjnego¹⁶. Przesłanka „naruszenia przepisów obowiązujących w uczelni” może być rozumiana co najmniej na dwa sposoby, z których rozumienie jej w sposób funkcjonalny wydaje się właściwsze. Wśród organów dyscyplinarnych nie ma zupełnej zgody ani co do kumulatywnego, ani alternatywnego rozumienia przesłanek odpowiedzialności dyscyplinarnej. Zasady ogólne odpowiedzialności karnej nie mają zastosowania w postępowaniu dyscyplinarnym a na potrzeby tego drugiego stworzono zasady o pewnym częściowym podobieństwie. Postępowanie karne i wykroczeniowe oraz postępowanie dyscyplinarne są od siebie niezależne, a wysokość kary orzeczonej w postępowaniu karnym może wpływać na wysokość kary

¹⁶ Co do różnic między uznaniem administracyjnym a dyskrecjonalnością sędziowską w postępowaniu dyscyplinarnym zob.: P. Skuczyński, Granice odpowiedzialności dyscyplinarnej, (w:) P. Skuczyński (red.), P. Zawadzki (red.), Odpowiedzialność dyscyplinarna..., s. 22.

dyscyplinarnej tylko pośrednio, oddziałując na uznanie administracyjne komisji dyscyplinarnej¹⁷.

3. Odpowiedzialność dyscyplinarna studentów Uniwersytetu Oksfordzkiego

Duży zakres autonomii i samorządności uniwersytetów brytyjskich sprawił, że każdy uniwersytet posiada wyłączną kompetencję do określania zasad odpowiedzialności dyscyplinarnej swoich członków. Najwyższy kolegialny organ Uniwersytetu Oksfordzkiego to Kongregacja, będąca ciałem skupiającym ponad 3700 pracowników naukowych oraz administracyjnych. Kongregacja posiada najwyższe kompetencje legislacyjne i do tej pory uchwaliła siedemnaście statutów regulujących podstawowe obszary dydaktycznej, naukowej i administracyjnej działalności uniwersytetu. Zmiana postanowień niektórych statutów wymaga jednak poza uchwałą Kongregacji także zgody panującego monarchy (tzw. postanowienia *Queen-in-council*). O dyscyplinie uniwersyteckiej traktuje statut nr XI¹⁸ uchwalony przez Kongregację 16 czerwca 2009 r.

3.1. Zasady odpowiedzialności dyscyplinarnej

¹⁷ V. np. orzeczenie Komisji Dyscyplinarnej dla studentów Uniwersytetu Warszawskiego z 6 kwietnia 2000 r., (w:) P. Skuczyński (red.), P. Zawadzki (red.), *Odpowiedzialność dyscyplinarna...*, s. 175.

¹⁸ V. <https://www.admin.ox.ac.uk/statutes/Statute%20XI.pdf> [dostęp: 2.09.2019 r.].

Statut nr IX zawiera Kodeks dyscypliny, który jest katalogiem czynów zabronionych na terenie placówek uniwersytetu. Kodeks zawiera typizację kilkunastu czynów zabronionych i są to czyny przeciwko porządkowi, mieniu, dokumentom, życiu i zdrowiu oraz dotyczące przebiegu egzaminów. Postanowienia statutu *explicite* penalizują także inne niż sprawstwo formy zjawiskowe czynów zabronionych takie jak podżeganie (*incitement*) i pomocnictwo (*conspiration*), a także dwa warianty strony podmiotowej czynu – umyślność i lekkomyślność (*recklessness*).

Komisja dyscyplinarna orzekająca w sprawach studentów w pierwszej instancji posiada stosunkowo rozbudowany katalog kar. Podobnie jak w przypadku polskiej regulacji nie ma prawnego związku między wagą naruszenia (wagą czynu) a rodzajem kary, kary mogą być orzekane w dowolnej kombinacji lub osobno. Kompetencje komisji uprawniają ją m.in. do nałożenia grzywny, nałożenia obowiązku zapłaty odszkodowania w przypadku wyrządzenia szkody poszkodowanemu, nałożenia zakazu korzystania z niektórych obiektów uniwersyteckich, a także do wszczęcia postępowania o odebranie tytułu zawodowego, którego uzyskanie jest kwestionowane w postępowaniu dyscyplinarnym.

Szczególny katalog kar możliwych do orzeczenia przez komisję dotyczy czynów naruszających zasady przebiegu egzaminów. Komisja może obniżyć ocenę z całego egzaminu lub ocenę jego części składowej, a także odrzucić dowolną część składową pracy egzaminacyjnej, a nawet zobowiązać studenta do powtórzenia egzaminu lub ponownego zgłoszenia pracy egzaminacyjnej lub dowolnej jej części. Sankcje tego rodzaju, już nie jako kary, może nałożyć również komisja akademicka zajmująca się wyłącznie rozpatrywaniem skarg na przebieg egzaminu, pochodzących zarówno od studentów, jak i organów uniwersytetu.

3.2. Zbieg odpowiedzialności dyscyplinarnej i karnej

Funkcje ścigania i prowadzenia dochodzeń w sprawach dyscyplinarnych na Uniwersytecie Oksfordzkim zostały powierzone Proktorom¹⁹, dwóm wyższym urzędnikom uniwersyteckim sprawującym nadzór nad utrzymaniem porządku i dyscypliny²⁰. Zgodnie z art. 42 statutu nr XI Proktor nie może kontynuować ścigania, ani wnosić oskarżenia dyscyplinarnego przeciwko studentowi, który popełnił czyn o znamionach deliktu dyscyplinarnego, jeżeli jest prawdopodobne, że czyn ten będzie stanowił

¹⁹ Proktor (ang. *proctor*) w tradycji anglosaskiej to wyższy urzędnik prokuratury królewskiej. Cf. Chisholm Hugh (red.), *Encyclopædia Britannica*, Cambridge 1911, s. 421-422.

²⁰ V. <https://www.proctors.ox.ac.uk> (dostęp: 20.09.2019 r.).

podstawę odpowiedzialności tego studenta przed sądem karnym (*prosecution in a court of law*). Wznowienie postępowania dyscyplinarnego jest możliwe dopiero w momencie, w którym postępowanie karne zostanie prawomocnie zakończone lub też w przypadku, w którym Proktor stwierdzi, że pociągnięcie studenta do odpowiedzialności przed sądem karnym za ten czyn jest nieprawdopodobne (*unlikely*). Zakończenie postępowania karnego skazaniem studenta może stanowić osobną podstawę do wydalenia go z uniwersytetu, jeżeli po skierowaniu wniosku przez Proktora postanowi tak komisja dyscyplinarna, osobne postępowanie dyscyplinarne co do czynu o znamionach deliktu dyscyplinarnego nie jest wówczas prowadzone.

4. Wnioski końcowe

Postępowanie dyscyplinarne posiada z gruntu odmienne cele niż postępowanie karne, zaś postępowanie dyscyplinarne wobec studentów stanowi odmienność samą w sobie. Jak zaznaczono na wstępie, odsuwając na bok karnistyczne podejście do represji dyscyplinarnej, na pierwszy plan wśród funkcji postępowania dyscyplinarnego wysuwa się funkcja integracyjna. Integracja społeczności akademickiej ma bowiem przebiegać w dwóch wymiarach. Po pierwsze, zadaniem władz uniwersyteckich, możliwym do realizacji między innymi przez politykę dyscyplinarną,

jest tworzenie spójnego wzorca studenta, w szczególności w obszarze jego działalności naukowej, kulturalnej i jego postawy etycznej. Chodzi tu głównie o krzewienie integralności moralnej, tj. jedności sądów, czynów i postaw konkretnych osób²¹. Nie są to mimo wszystko działania tego samego rodzaju co próba utrzymania jednolitych standardów postępowania w grupie zawodowej poddanej odpowiedzialności dyscyplinarnej, ale są to działania symetryczne. Integralność ta powinna być oczywiście zapewniona tylko w obszarach, których uniwersytet może taką „politykę” prowadzić, ze względu na funkcje jaką pełni i autorytet jaki posiada w społeczeństwie, np. w obszarze propagowania etyki badań naukowych czy popularyzacji wartości humanistycznych. W wielu dziedzinach życia aktywność władz uniwersyteckich byłaby wysoce niepożądana, choćby w zakresie aktywności politycznej. Po drugie, takie działania wypełnią również inne zadanie administracyjne, jakim jest budowanie spójnego i odpowiedzialnego wizerunku społeczności akademickiej wśród pozostałej części społeczeństwa.

²¹ Skuczyński P., *Granice odpowiedzialności dyscyplinarnej*, (w:) P. Skuczyński, P. Zawadzki (red.), *Odpowiedzialność dyscyplinarna: podstawy, procedura i orzecznictwo w sprawach studentów Uniwersytetu Warszawskiego 2000-2005*, Warszawa 2008, s.14.

Należy pamiętać, że postępowanie dyscyplinarne studentów jest również szczególne z tego powodu, że nie zmienia ono zasad ogólnej odpowiedzialności studentów przed prawem, tak jak dzieje się to w przypadku odpowiedzialności dyscyplinarnej np. przedstawicieli zawodów prawniczych. Zarówno w przypadku dopuszczenia równoczesności postępowania karnego i dyscyplinarnego (przypadek polski), jak i pierwszeństwa postępowania karnego przed dyscyplinarnym (przypadek oksfordzki) oba zakresy odpowiedzialności pozostają od siebie niezależne. Autonomia uniwersytecka nie jest bowiem na tyle silna żeby członków społeczności akademickiej wyjąć spod prawa. Jest to więc dowód na potwierdzenie tezy, że mimo iż postępowanie dyscyplinarne studentów sytuuje się pomiędzy postępowaniem karnym a wewnątrzzakładowym postępowaniem administracyjnym, posiada cechy obu z nich. Wynik i przebieg postępowania dyscyplinarnego pozostawia skutki prawne wyłącznie w sferze „wewnętrznej” tzn. między zakładem administracyjnym a użytkownikiem zakładu, do tego nawet stopnia, że osoba, która przestanie być użytkownikiem zakładu może pod pewnymi warunkami odpowiedzialności uniknąć. Z drugiej jednak strony neutralizacja zasady inkwizycyjności i ograniczanie naturalnie wyższej pozycji organów uniwersyteckich nad studentem zbliża postępowanie

dyscyplinarne do postępowania karnego. Stąd również wynika obecność w postępowaniu dyscyplinarnego kilku zmodyfikowanych zasad ogólnych odpowiedzialności karnej.

Bibliografia:

Chisholm H. (red.), *Encyclopædia Britannica*, Cambridge 1911.

Cieślak M., *Polskie prawo karne. Zarys systemowego ujęcia*, Warszawa 1995.

Giętkowski R., *Przedawnienie wszczęcia postępowania dyscyplinarnego przeciwko studentowi*, „Gdańskie Studia Prawnicze” 2010, nr 1.

Holly G., *Geschichte der Ehrengerichtsbarkeit der deutschen Rechtsanwälte*, Frankfurt am Main-Bern-New York-Paris 1989.

Izdebski H., Zieliński Jan Michał, *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. Komentarz*, Warszawa 2019.

Orłowska D., Tomkiewicz M., *Materialnoprawne podstawy odpowiedzialności dyscyplinarnej studentów*, (w:) P. Skuczyński, P. Zawadzki (red.), *Odpowiedzialność dyscyplinarna: podstawy, procedura i orzecznictwo w sprawach studentów Uniwersytetu Warszawskiego 2000-2005*, Warszawa 2008.

Skuczyński P., *Granice odpowiedzialności dyscyplinarnej*, (w:) P. Skuczyński, P. Zawadzki (red.), *Odpowiedzialność dyscyplinarna: podstawy, procedura i orzecznictwo w sprawach studentów Uniwersytetu Warszawskiego 2000-2005*, Warszawa 2008.

Skuczyński P., *Nierepresyjne funkcje odpowiedzialności dyscyplinarnej a model postępowania w sprawach dyscyplinarnych*, „Przegląd Legislacyjny” 2017, nr 3.

Sroka T., *Przestępstwo jako przewinienie dyscyplinarne w perspektywie celów postępowania dyscyplinarnego wobec studentów*, „Czasopismo Prawa Karnego i Nauk Penalnych” 2011, nr 1.

Sroka T., *Realizacja zasady określoności czynu zabronionego z art. 42 ust. 1 konstytucji na gruncie odpowiedzialności dyscyplinarnej*, „Forum Prawnicze” 2013, nr 6.

Wielec M., *Koincydencja postępowania karnego i dyscyplinarnego w kontekście przepisów ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym*, „Białostockie Studia Prawnicze” 2017, vol. 22, nr 1.

Wystąpienie Rzecznika Praw Obywatelskich z 10 sierpnia 2018 r. w sprawie interwencji policji podczas konferencji naukowej o Karolu Marksie w Pobierowie, <https://www.rpo.gov.pl/pl/content/interwencja-na-konferencji-naukowej-to-podwazenie-konstytucyjnej-zasady-autonomii-uczelni> [dostęp: 20.08.2019 r.]